Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома,
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 29 март, 1973 шу. • № 38 (5299). Мах 2 коп.

Грозненски «Трансмаш» заводе шоай кхьахьеташ болча иттех шера хьинаре кхьахьгарах дукха совгIаташ тийнад слесарашта-сборщикашта Джабраилов Кай, Арсанукаев Вахида. Цхьаъкха брак инфьельийтад цар шоай бена балха юкъе. ХIара сменагIа нормаш 120—125 процент кхоачашъю царех хIаваре. Цудухьа хIанIлехьа дийкд тIехкхоачашъяй цар кварта-тала задани а.

Сурта тIа: болх беш ба слесараш-сборщикаш К. Джабраилови В. Арсанукаеви.

И. ПЛИЕВА сурт.

БОЛХЛО—СИЙ ДОЛА ЦIИ

ЭГГАРА ХЬАЛХА—ДЕКХАР

ТIоагIIа уйла тIаяхийта йиллар аз 22 марта «Сердало» газета тIа кенатеза юралыпо «Болхло — сий дола цIи» дIа статья. Статьяй автор ва Акриев Папура цIеранча Назраневски «Электроинструмент» завода слесарь М. Темирханов. Нийсеи шиъ ханнашъеи доладелл по газета оагIоп тIа болх беча сага сийлеяхь, общественна хьалхашкарча цун бехкгочкламх дола кхамаьл.

Советски болхло—иа я а я сий долаш цIи. Бокъонца дола ираз общества духьа хIара денна хьегача кIих ма доалий. Хьай халкъа гIулакх деш хьо хIар кхетадеш хьо хилча, цо денал, иш ду.

Массеях шу хьалхагIа балха ера со Грозненски хIамаш тегача объединени Мужегчарча финизле. Балхах ка па йоалаш а кхьахьегаяо дог гIездоекхкаш а йоагIар хаташ. Берашта тIеханаха дувхаяу барахьаш тегаш я тха филиал. Тхоай хулчох тешаме бе гIерт тхо болх. Шерра-шера бетта-бетта тIеххоачашъю оаха производственни заданеш. 140 саг ва тхо. ЛуьстагIбарш мехкарий бе. Оамалаш, хетараш, дерхIараш бе-бе дола 140 саг ва уж. ЦIьабакъда, уу цхьаи ханна уж берриташ а йIашагIтоох; кхотабу тха коллективера доттагIало, оаха тхоай дерриге хьинар дIателаш доачча йокъарча гIулакхо. ХIаъа яьлча, тхоай болх дукхабеза тхона. Уз духьхал хьатIадоагIаяча хIамах. Iамарах бен баш. Кхиччох латт чухаза гIулакх. Оаха тхоай кхаъьегамца. ХIаяз уух сахьата тIеIхьдьяяа докхий хIамаш кхарIдувлаш хьегаш доза кхаа из депе а, коммунизма материальни база хьара йокъе. цIьадола лакъа леан.

Тха коллективе духха ба бокъонца бола шоай гIулакха говзанчаи. Царех я Костоева Зойетхан, Дзейтова Мовлатхан, Костоева Жимсари. Шоай цIена кхьахьегача коллективе шоаш лар хIийта йIашIIехьдьяинад цар. Шоашта тIадилла гIулакх цар кхоачашъяра хьежача ховриша кхьахьегаш парна вахара сакъбердам хилар.

Белгалдоалаш хIама да, шеррашера тха коллективе кхона кадеран хьатIаучаш хилар. Массе оагIоранхьара новкъостаи ду ухха-за керда тIабакъяча кIонача болхлоитта. Массеях шу мара дац ши йоI — Гажиева Мажеп Гажиева Хьаваи филиале болча ена. Iламаш тегара говзал сиха Iомайир цар. Iамаш дикагIарна нийсса кхьахьег. ХIара бетта кхоачашъю заданеш.

Массаза а массанахьа а тIоагIа деи чу кхаба дена тхоай денахкаран кхоачандарга хьежжа IIахьалхашкахьа аха толам барг-болга. Деза лоаде деза шиъ колдектива сий, хержача профессех докхкал а деш.

Л. ПУГОЕВА,
Мужегчарча хIамаш тегача филиала болхло.

ПЕРСПЕКТИВНИ ПЛАН

Шоаш денна беча организаторскии нхотамех балха Iалалмате духха а, чоалхаве а деташ нъестаду партийни органаша, юхьханцарча партийни организатораша, вешта аьча вахара цхьаккха оагIув йитад цар терпал ца еш. Цудухьа тIоагIа леарIIаяча да партийни балха дерригача керттерча дешаех чанхдоахаргдоча гIулакхий хьадаан ниисеи йIаьхача ханна лаьрхIа перспективни план хIлар. В. И. Ленина белгалдаяь: «ИIаьххача ханна а цIенхаътта толам банкхара а лаьрхIа йола план йоаццаш баях бе йиш яц».

ХIанз партийни балха тIоагIа денна дIаотташ латт перспективни планировани елга. Цу тайпара тIа плана варде лувш КПСС XXIV съезда решеннаш, цул тIехьагIа партен правительстван социмаш, коммунисташа отчетно - хорчнойй собранеша, партийни конференцешка тийнна предложенеш. Цудухьа производство дегIайоалаяран наха нхетам баларан йола керттера проблемаш даим шоай балхх юкъметтигге леаттае, дерриге дешаш комплексно а, иIашIий дувзеш а Iилман ларда тIе-кIанстаде иIашIехьдоан цар. Бевггаяь да, еррига перспективни план нхьа-йиъ разделах латта озийга: организационно - партийни, идеологически, бобхама нулгалдера балхах.

Цу тайпара гIьнна хьалхашкахьа а хьонаш хьадача лостамах лелабу ший болх «Красный молот» завода партийни организаце. Цу предприяте партийни организаци республике йоккхагIъярех хилар теркалдича из гIулакх тIоагIа лоарIхам болаш да. Уихаза парткомэ ший балха план оттаеча хана шоаш нъестадеча дуккха дешашта юкъера керттердараш белгалдоах, ун нхоачашдара хаташ теркалъю, бехкгочкламе бола нах белгалбу, партийни конференцешкеи собранешкеи коммунисташа тIийна предложенеш да, иIашIий дувзеш а Iилман ларда тIе-кIанстаде иIашIехьдоан цар. Бевггаяь да, еррига перспективни план нхьа-йиъ разделах латта озийга: организационно - партийни, идеологически, бобхама нулгалдера балхах.

Цу тайпара гIьнна хьалхашкахьа а хьонаш хьадача лостамах лелабу ший болх «Красный молот» завода партийни организаце.

ВАХАРЦА ЮВЗАЦЕ ПРОПАГАНДА

Республика промышленностиа юрта боахамеи къахьегамхошца лакха социалистически декхарашца а йина тlаГертта болх бу писателгка кхоалатlга, хоадамбеча шера. Шолг кертlера декхар лерлг цар производствен экономически эффективности къахьегама оьсарлеи лакхъера, производства резервашца тъагуча а-йоьхуш царех пайда эцлгга, бедал кхоелга, продукце диклаи ассортименти тоьлеш га.

Уж лоаръХамеи декхарош кхоачашделга дуккхача декхарца политийни, профсоюзни, комсомольски организацеша шолш бен болх организаторски массово-политически болх дерттlа вlашtIехьбанккхаех тийна хургда. Пу дукъе донккий декхараш хьалхаяка лате вай агитаторашта, политинформаторашта, пропагандисташта.

Шолш идеологически балха деналера кьовсамхой хилара тарра, вай агитаторашеи политинформаторашеи наха юкъе шерра кхетама ма болх бу. Партеи правительствай чуреи арахьарех политика наха дlайоьнйтlара уьхь тIехьарча хана духхарlа хоаман де, цу хьохкъеха беседан монагlа чакхъяха бьаннаб уж. КПСС УIУ съезд хиннчул тIехьарlа наха юкъе бен бола политически болх вахарца айхарlа буръзни лелабу, из пайдаоьга хургболча тайпара хьалхаяка латта декхараш кхоачашпара тIаберзабаьи лелабе дерт уж.

Агитатораш, политинформатораш, пропагандисташ бола кхоалгдой шолг коллективашта хьалхаяка кхамьалаи деча хана теории практикаца, хьалхаяка латта декхарашца тIоарlагlга юкъа, боахама гIулакхашта идеологически балхо ешаболаи влияни йоьхкъагlа хилийтта карагIоаьл.

Вай республике духхьал политинформатораш болаш виъ эзарал соиГга саг ваг. Из боккха пиш бу. В. И. Ленина белгалдаьхьаг «...Практически дlахьокха деза мишта хьалье еза социализм. Ерриге пропаганда боахам хьалбаге йоьхча политически опытаца юкъаенна лелае езаш.

Вай республика промышленни предприятешка, совхозашка, колхозашка, учреждеиешка вlашtIегlелла болх бен я партийни, комсомольски полигдешара, кхъьегамхой экономически массови формаши денаера система. Цига деташ ва 9 эзар гарга саг. Парна семинарски группешка, марксизма - ленинизма лардийн экономически школашка занятеш чакхйоьхаш виъ-эзар гоирга пропагандист из.

Пропагандисташ декхарийла балшоала денна болх бен коллективерга хIара саг коммунистически мировоззрени йоьлаш хьалхеже, уж лакха сакхетам болдани хьалхашка латта декхараш кхоачашдара дика вlашtIехьбаьнеи хулга Iаланде. Хlьйга сага сакхетам лакха хIинарх тийна да цо производстве хьинаергlа кхъьегилга, из дог а лазап продукце дикал лакхъера кьовсам лоаттабеи хулга.

Партийни пропагандисташ дlам наха юкъе хила беш, ше ма-ярра парте политика, но хьалхашка увтгадева декхарий чуаоьнам кIоарга ца а боьвийташ. Партийни пропагандиста гIулакх ладугlараша занятеи чакхъяхарех далаш. Цун декхар да денна масее моттиганка коммунистически идеши дlайоьхийтlара советски общество хазарш ловзаделлаш деи вахар ларъдеггерт гIулакханца цIенхаштта кьовсам лоаттабе.

Ишшта парте шийна тIадиэла общественни гIулакх кхоачашдеча пропагандистех ва Ножай-Юрта района «Заветы Ильича» колхоза председатель Татаев Лаьча, Ленина цIерагIча Грозненски мехледьта чакхдоахача завода И. Островске цIерагIча установка начальник Новиков Юрий Николаевич, Шаьта района «Автурдинский» совхоза управляющи Висханов Зайпди, Ермоловски лесхозан кертlера лесничий Демильханов Ясан, дукхха кIыдераш.

Цу пропагандисташа дика хов шоай ладугlараша производстве мишта кхъьег, цар общественни вахаре з. рационализаторски балха а мел дакъа лоаш. Ленна хlана дац аьнна царна балха моттиганка шоаш вlашtIеттадлун болллой кхъьегама хьалхаяка-лар социалистически декхараш кхоачашдарга, задувlараша зlнатешка производстве тоьлеш хьакъехьа тийнна предложеншца бахаре кхоачашдарга хьака йийш хул цар. Хlьйта пропагандисташа цу деший лерттlа лоаръХам па-ворре шоай коллективанка иштта сий дlагlалор цар. Цудухьа белгаме дац занятеишца ух.тадувlараш. Шоашта па ховр пропагандистага хьаттача цо дlаза дlагlалон доаг жоп лурделга кхийтlад уж. Политически деташ доаза лаьтташ декхараш кхоачашдара дика вlашtIехьбаьнеи хулга Iаланде. Хlьйта сага сакхетам лакха хIинарх тийна да цо производстве хьинаергlа кхъьегилга, из дог а лазап продукце дикал лакхъера кьовсам лоаттабеи хулга.

Партийни пропагандисташ дlам наха юкъе хила беш, ше ма-ярра парте политика, но хьалхашка увтгадева декхарий чуаоьнам кIоарга ца а боьвийташ. Партийни пропагандиста гIулакх ладугlараша занятеи чакхъяхарех далаш. Цун декхар да денна масее моттиганка коммунистически идеши дlайоьхийтlара советски общество хазарш ловзаделлаш деи вахар ларъдеггерт гIулакханца цIенхаштта кьовсам лоаттабе.

Ишшта парте шийна тIадиэла общественни гIулакх кхоачашдеча пропагандистех ва Ножай-Юрта района «Заветы Ильича» колхоза председатель Татаев Лаьча, Ленина цIерагIча Грозненски мехледьта чакхдоахача завода И. Островске цIерагIча установка начальник Новиков Юрий Николаевич, Шаьта района «Автурдинский» совхоза управляющи Висханов Зайпди, Ермоловски лесхозан кертlера лесничий Демильханов Ясан, дукхха кIыдераш.

Цу пропагандисташа дика хов шоай ладугlараша производстве мишта кхъьег, цар общественни вахаре з. рационализаторски балха а мел дакъа лоаш. Ленна хlана дац аьнна царна балха моттиганка шоаш вlашtIеттадлун болллой кхъьегама хьалхаяка-лар социалистически декхараш кхоачашдарга, задувlараша зlнатешка производстве тоьлеш хьакъехьа тийнна предложеншца бахаре кхоачашдарга хьака йийш хул цар. Хlьйта пропагандисташа цу деший лерттlа лоаръХам па-ворре шоай коллективанка иштта сий дlагlалор цар. Цудухьа белгаме дац занятеишца ух.тадувlараш. Шоашта па ховр пропагандистага хьаттача цо дlаза дlагlалон доаг жоп лурделга кхийтlад уж. Политически деташ доаза лаьтташ декхараш кхоачашдара дика вlашtIехьбаьнеи хулга Iаланде. Хlьйта сага сакхетам лакха хIинарх тийна да цо производстве хьинаергlа кхъьегилга, из дог а лазап продукце дикал лакхъера кьовсам лоаттабеи хулга.

Партийни пропагандисташ дlам наха юкъе хила беш, ше ма-ярра парте политика, но хьалхашка увтгадева декхарий чуаоьнам кIоарга ца а боьвийташ. Партийни пропагандиста гIулакх ладугlараша занятеи чакхъяхарех далаш. Цун декхар да денна масее моттиганка коммунистически идеши дlайоьхийтlара советски общество хазарш ловзаделлаш деи вахар ларъдеггерт гIулакханца цIенхаштта кьовсам лоаттабе.

Ишшта парте шийна тIадиэла общественни гIулакх кхоачашдеча пропагандистех ва Ножай-Юрта района «Заветы Ильича» колхоза председатель Татаев Лаьча, Ленина цIерагIча Грозненски мехледьта чакхдоахача завода И. Островске цIерагIча установка начальник Новиков Юрий Николаевич, Шаьта района «Автурдинский» совхоза управляющи Висханов Зайпди, Ермоловски лесхозан кертlера лесничий Демильханов Ясан, дукхха кIыдераш.

Цу пропагандисташа дика хов шоай ладугlараша производстве мишта кхъьег, цар общественни

П. ХОРОШИЛОВ,
КПСС Нохч-ГIалгIай обкома инструктор.

Грозненски «Нефтехимзавод» заводе болхлоех нагахь сай вай яхьалгlча разряда токарь, завода дикагlбола рационализатор Гончаров Михаил Алексеевич ца воьзаш цун сий на де-цин. Хьанаре кхъьегагlар дальнаб цун сий. Хlара сменагlа нормаи 150—160 процент кхоачаш а ен, хIамлоехьа шиблетка хьалхаяка хьа шера задани кхоачашъяьлъ цо.

Хьанаре кхъьегагlар совгlа дика общественник а ва из. Цо дизза кхоачашду профсоюза звенкома членеи цехкома председателеи декорари.

СУРТА ТIА: болх бен ве токарь М. Гончаров.

И. ПЛИЕВА сурт.

№ 6 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепатеха ара а дьяна, ядарххошта дlакхуьйтlан да КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела дергlанара, № 6 йола «Агитатора блокнот».

«Интернациональни кхетам балар — балха тIа керттера дар» яхача рубрикана кIел кепатеха я халкъий доттагIлен уйлаина иах кхеббара балха формех лучша «Белкат лоаде» гIулакхан» аьнна цIи йоьлаш КПСС Ножай-Юрта райкома хьалхарча секретаре В. Янгулбиева статья. Иштта ухасса я пигилетка кхоалагlча. Хоадамбеча шера лоаллахара республикина къхетамхоша доахача толамеи дежкареи дуца «Дагестана лакхапепап» яха В. Содольева статья а.

«Деда денош» яхача рубрикана кIел кепатеха я «Лаьттан чеман текхарий цIей» аьнна керте ялъ йола геолога Денна хетаьв материал. Ухасса я «Нохч-ГIалгIачен минерални гапзаш» яха Нохч-ГIалгIай геологически экспедице начальника Г. Мальковна статьин эпача литература указатели.

«Пятилетка хьалхе деларий опыт — массанена» яхача рубрикана кIел кепатехай ГРМЗ котельно-сварочни цеха электросварщикий бригадира, РСФСР социалистически яхьа отличника В. Бутина «Охха болх бу творческий» яхача статьяна. Цо дуцу кордача ахавтомагически сварочни аппаратех шерра пайда эпарах, заводерча рационализаторски бахах.

«Агитаце опыт» яхача рубрикана кIел я «Массово - политически болх уьх деношка» аьнна керте яздаь КПСС Грозненски райкома секретаре Т. Ахматхановат статья. Ухасса я «Колхозашта юкъе беседан яр» яха КПСС Шелковской райкома пропагандаи агитацеи отдела заведующе Л. Андрианова статья а.

Агитаторан политинформаторан долча новкъостала кепатеха я дуккхача цифрайн фактайн подборка. «Лорадег мехдахьтеи цун продукташца» яхача темах гойтара агитацена йола рекомендацеи. Блокнота тIа иштта йолаш я агитационни балха хроника, из болх бара ваш «Изобретательное искусство» яхача издательства ахарепа патилетках дола керда книжкаин плакаташа да белгалдаьхьа.

КХОДАЬЧА ДОАГОРА ЧОТАХ

Кхомбара тIехьа тIоарlа кьовсам лоаттабу Грозненски локомотивни депо Шеча уголюк ипар теплотехнически конференци. Цига дакъа лоацап хилар болча тIара мукъа мел бола тепловозни машинистаи, цар тIончаи, локомотивай приемщикаи, теплотехникаи.

Кхомбара тIехьа дIадахача шера дизельни доагор кхоара тIепар кхоачаш толамеи уьх шера хьалхаяка латтача декхарехи эьла дийнар машинисташ-инструктора Парунов Лева. Дlадахача шера 367 тонн дизельни доагор ходь дале а цхьабоча машинисташа дозlIачул дуккаrа. 263 тонн дизельни доагор доадаь хидар белгалдьккхар цо.

Доаrlачул дуккаrа доагор доадеи хилара бахьан да еха локомотивай рейсаца ахийтар, цхьабоча машинисташа теххаю поездаи дlа-эха кхувлара бокъонаш, дикагlбола машинистий комотивни бригадаша. Парех а кхидоча бахьанех а дlа-эха йоаргlаш. Парех а кхидоча бахьанех а дlа-эха йоаргlаш. Парех а кхидоча бахьанех а дlа-эха йоаргlаш.

1973 шера 500 тонн дизельни доагор кхоаргlеи мероприятеин белгалъхьаг конференце дакъа лоацап хиннараша.

Г. ФЕДОРОВ.

Iилман-практически конференци

КПСС XXIV съезда сонаваш Iомадара перспективни планаш дьяжна «Коммунисто шера долларийла» яхача темах практикера Iилман-практически конференци хилар уж деношка парте Магlалбика горкоме.

«КПСС XXIV съезде КПСС Устава дизза кхоачашдера коммунисташа хьадехара хьакъехьа» яха доклад йир парте Магlалбика горкома хьалларча секретаре Д. П. Саньков.

«Коммунисти бокъонаш дехаран наIан хиларех» № 18 йолча юкъерча школа партийни организацие секретаре Г. Г. Зосима, «Къхьегамен общественни вахарен коммунистана хьалле делларга лоархIамах» № 19 йолча юкъерча школа партийни организацие секретаре М. Н. Беляева, «Партийна собрани — коммунисташ кхеБу школа» яхача темах «Грознефть» объединенне Автотранспортни контора партийни бюро секретаре И. Г. Буренна, «Партийни поручением кхоачашъеига — КПСС хIара чIена декхарех яхача темах «Грознефть» НГДУ гIа йолаххуьча № 3 йолча пеха партийни организацие секретаре А. А. Атарщикова, «Марксистско-ленинскн теори Iомаллен — хIара коммуниста декхар» яхача темах № 3 йолча юкъерча школа партийни организацие секретаре Р. Б. Караваевас иоай реферати йинчар цига.

Конференце дакъа лоацап бар партийни организацей секретарша цар заместителаин, цеховой партийни организацей секретарша, партгруп о р г а ш. Верриге а 150 активист вар цига гIулвенна.

Лакхача идейно - теоретически боараме чакхъяьлар Iилман-практически конференци, цох боккха пайда хургба партийни организацей кулгалхочунга цар практически балха.

У. АЛЕРОЕВ,
КПСС Магlалбика горкома инструктор.

КРАСНОДАРСКИ КРАЙ. Кургански района «Кавказ» яха колхози Новоалександровски района «Россия» яха ставропольски колхози дуккхача хана денз шоайла доттагIал долаш хьайоагIа. Дуккхача доаньоех латта экономика йоьл уж. ложкхий боахамаш шоайла да яьх лелаеш дола дукха та я.

Долче, «Кавказ» колхозе балъха хилар Ставропольера хьаший, яхьа хьалхара итогаш яри шоайла дIа-яоа дагабалара духьа.

СУРТА ТIА: (аьрдекъара аьттехьа): «Россия» колхозера викалин Сидашевен, П. Ястребован, «Кавказ» колхоза председатель, Социалистически Къахьегама Турпал А. Хомиков, ставропольски трактористе В. Алексеев, кубански колхоза парткома секретарь Ф. Тетерини «Россия» колхоза председатель, РСФСР Лаккхьарча Совета депутат Я. В. Бичеевий.

Е. ШУЛЕПОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЪИЛБАСЕДА КАВКАЗА IИЛМАН ЖУРНАЛ

Кlилбаседа Кавказа лаккхерча школа Iилман центр йилла аьнна 1969 шера решени яьй партеи правительстван. Цу тайпара Iилман учреждени мехка эггара хьалха хьаеи яр. Цу тайпара регионалъни учреждени хьалхара перспективна вахаро ше хьалхашка оттайир. Ах бIаь цу хьалхагlа а тIекъа Кlилбаседа Кавказе цхьанна Iилма хьакъехьа вIалла дуцца а хьашт дацар. Цу бIаьхийча мехка а мадарра аьчча е Iилман учреждени а, е вуза а йоаланаш яр. Хlьйта тахан Краснодаре, Ростове, Ставрополе, Нальчике, Орджоникидзе, Грозне, Новочеркаске, Махачкале, Кlилбаседа Кавказа кхыча городашка бола бен я кхьахеташ 50 эзар совгlа болхло, цу дакъе 21 эзар Iилман болхло я воллаш йола Кlилбаседа бен я кхьахеташ 50 эзар совгlа болхло, цу дакъе 21 эзар Iилман болхло я воллаш йола Кlилбаседа дешара заведенин 206 Iилма-техкама учреждении. Революци яладехьарча Россе верригаш 13 эзар болхло мара ваьнар ух. Кlиметтел ух ши цифра вIаши нийсйича а ховрга Кlилбаседа Кавказе вIашtIегlела йоккха Iилман центр йолга. Вай кхаерча Iилмахоша хьалхехьар шолш математикан механикан, геологе а хIме а, физикан биологен, общественни, технически, юртбоахама Iилмай дакъе йIоарга тохкамаш деш хилар. Кlилбаседа - Кавказски Iилман центра юр гIюртолга я институташ, Ростовски университета, Краснодарски Новочеркасски политически институташ профлемни отраслеин лаборатореш. Хlанз сихха деггаяр Кlилбаседа Кавказера университетски образованн: Махачкалерча, Нальчикерча, Ростовера университеташ, Ставрополера университетан совгlа университеташ хьахIинай Грозне, Краснодаре, Орджоникидзе. Кlилбаседа Кавказе лаккхера университетски образованн деггаяхар экономикамий Iилман потенциала онда дакъа а хинна дIаэтта хилар. Лаккхера школа Кlилбаседа-Кавказски Iилман центра къахьегаша дийцар парте XXIV съезда Отчетни доклада тIа.

Халъха боахам, Iилма, культура регионе деггаяхара керттера достамаш терхалдеш йола Iилман тохкаиий перспективни планаш уьттае, промышленностен юрта боахамеи къахьегама оьсарле лакхъера новкъостала де. Цеттьяьна Iилман разработкаш кхечаь кхуьллаеи царех пайда эцлгга вIаштIехьбаьнеи деташ я Кlилбаседа - Кавказски Iилман центр.

Лакхерча школа Кlилбаседа-Кавказски Iилман центра къахьегама оьсарле лакхъера новкъостал де. Цеттьяьна Iилман разработкаш кхечаь кхуьллаеи царех пайда эцлгга вIаштIехьбаьнеи деташ я Кlилбаседа - Кавказски Iилман центр.

Лакхерча школа Кlилбаседа-Кавказски Iилман центра болхлаххьарча хIоаттаяр Кlилбаседа Кавказа я. Цудухьа журнала оагIоне тIа доагIача тайпара хьахьокха еза регионна къамаши - народносташи, къамаш мехтаеи культурашца деггаяхара законмерносташ, кхуьллаеи царех пайда эцлгга вIаштIехьбаьнеи деташ я Кlилбаседа - Кавказски Iилман общественности на мел лоархIаме хургда — уж деррига хIамаш авторех тийна да. Царна масеззаш а бийлла хургьяь журнала редакце наIаран, Марша доагIалла шог

Я. ОБУТ,

«Лаккхерча школа Кlилбаседа-Кавказски Iилман центра кIаестен» яхача журнала бехкгохкаме секретарь.

ДикагIйола машинист

№ 2 йолча теплоэлектроцентрала машинист Крикорьяна Тамара хьанаера къахьегарг бейлагlахьа «Грозненгро» оргlрача энергетически управление.

Нахана Iимерза хиларах, шиЙ гIулакхах дика кхеташ хиларах, общественни вахаре дакъа лоацап хиларех тIоарlа дукха еза Крикорьяна теплоэлектроцентрала беррига лоархIоаттаяр техникум чакхъяьккхачул тIехьарlа № 2 йолча теплоэлектроцентрале балха ера Тамара.

Дика тIаийпар кхона специалист турбинни цеха коллективно. Турбогенераторий машинист йолаш болх бе йолелар из. Теплоэлектроцентрала оргlрача производственни участкашкара болх байзар цунна.

15 шу дьяннад Тамарае болх бу.

Хьанаре болх барах коммунистически къахьегама уьдрик ерз цIи еннай душа. Дlадахача шера «Профессех дикагlа йола болхло» яха пи елар.

— Лакха говзал йола специалист я Тамара, ше тIаийца гIулакх массаза а толамца чакхдоакех цо. Цун сменагlа цкъа цкъа агрегат ехаш, — иштта техаш ду цеха начальникс Куйдин Александра.

Х. СУРУДЖАНЦ.

«СЕРДАЛО»

2-гIа сагI. 29 март, 1973 шу.

ЯЛАТ ТЕШШАМЕ ХЬУВКЪАДАРА

Шерагара шерога дика толамаш доахаш хьабоагIа Гудермески района «Кавказ» колхоза кхин леладелаеш. Масала, 1971 шера хIара гектара тIара — хьакъера лаьрхIаяа 34 центнер кIа чуьера колхозхоша, хIаьта дIадахача йоаччаи йоацаи лаьттача шера хIй дуллача, хгашкара 37 центнера колхозе гIюлча 20 центнери чуьера, паччахьалкlенга ялат доахара план 147 процент кхоачаш а ен.

Райове гIюлла шоллагlа хьокхам бар из.

Уьх шера, хIара гектара тIара плап 24,5 йолча 27 центнер кIа чуда дош деннад колхозхоша.

Шоаш тIаийна дехаран кхоачашдара, хьалха хинна кхоачашбоацаран доаг а лучашца, дIадахача шера гурахь деш тешаме лард йоллаш хьабоагIа колхозхой.

Гурахь дуь ялат дIадера 900 гектара тIа хIаране тIа шишша центнер кхоачийташ азотни удобрени а тесса шийканаьха хьака дальккхар 1020 совгlа гектар лаьтта. Цул тIехьарlа лаьтта шампаланккхара, кха нийседеш маьхка баьккхачул тIехьарlа культураша а яь дерриге нгьюлагlча классах дола фу а тоссаш дIаийпйра гурахь юв культурап. Цул тIехьарlа массеи ди дальча еррига а майдан тIа чудуийтаеи хий диларар.

ТIехьалийтlанзар колхозхоша гурахь йийнача культураша полкормка яра ха а. Февраль бутт чакхболаьнн март бутт болалуш хIара гектара тIа 1,5 центнер я кхоачийташ азотни удобрени тессар.

Хьайга къа лехьа дайналар. Цуна тешал ду тIаьнйначул культураша. Царга хьежаш тхо лелаш:

— Мишта хетт хьона, кхоачашдулургдий шуна яlаийца деканаш? — аьнна хаттар Дир аз колхоза керттерча агрономага СССР Лаккхьарча Совета депутата Арсанбева Ярагlайга.

— Тха колхоза сонаш деча лаьттах эттара йоккхагlа йола моттиг гурахь дувча кIнно дIалоаи. Дlадахача шера гурахь 850 гектара тIа дIалийра из. Цунах 450 гектар ший доккха лаьтташка а душ. Хlьйта тха колхоза сахан дуь лаьтта 2 эзар гектарал кIеззига совгlа мара дан. Цудухьа из культура кхоара духхарlа терхам тIабеннг саха, — эьлар Ярагlе. Хlьйта тIадаьнна кIа хьайна ма гой хьона. Боарамагlа листен низ болаш да кIнна зIирган. Нагахьа санна кIа хьуьжа долалуча хьона Iилман бойкхув новкъадерзо ца йой хIара гектара тIара юкъера лаьрхIаяа 35 центнерал кIезига доаннан кIа чудухьарда охха.

Хий дуллача кхашка дIалиййначул тIехьарlа лаьтта шампаланккхара, кха нийседеш маьхка баьккхачул тIехьарlа культураша а яь дерриге нгьюлагlча классах дола фу а тоссаш дIаийпйра гурахь юв культурап. Цул тIехьарlа массеи ди дальча еррига а майдан тIа чудуийтаеи хий диларар.

Уж колхозе кхоъ я.

Уьх бIаьсти планагlа 400 гектара тIа шекара спецкл, 250 гектара тIа генарали. 220 гектара тIа клатан долкъаран лаьрхIа хьажIаш. колхозхой хьашташ кхоачашдара тайп - тайпара баьпадаьрш, долкъара лаьрхIа баьпаш дIаворйта колхозе. Уж культураш дIвера хьакъоастадаь лаьтта дIадахача шера гурахь дерриге а яьхар. Хlьйта IаЙ кхай карпрограммашка хьежжа 7 эзар тонн совгlа органически удобрени йилар. Белгалдаккха довгlа планагlа кхай тIа дIаяьхь езаш хинар 5 эзар тонн мара ца хиннадта.

БIаьстан балхан шийл хаиначъа дIа а доладдь агротехнически лицагlа йоЙча хаианиа чакхдаккар дукхача дальхе техника дика тоьшъ хиларах тийна да. Из хеста а ден из-дог на беш кхъьийгар колхоза механизаторааша техника тоаеш. Хьийга ха зехьа лайнзар. «Сельхозтехника» Урус - Мартана районера отделене дIадахача цера, декабрь бестта деиз тоеш долта йиъ трактор йоацаш, 23 февраль тIакхоачаи ерриге техника тоаьъ кхай тIа араяккха ийна йолаш дIаоттайир колхоза механизатораша.

Цу тIулаххо торо хилийтар бIаьстан юхье ду кхаижарг балхаш шийл хаиназъа дIадоладе. 6 марта Iан замалахь дыштанца Iайна тIоадал дIакъовлара яьх агрегат араяькхар кхаиика. Шпъх ах да мара эпаиэар тракторнистанта 980 гектара тIа тIоадал дIакъовла. Из болх бен кхаиика тIа Кlилбаседа - Кавказски Iилман центр.

Лакхерча школа Кlилбаседа-Кавказски Iилман центра болхлаххьарча хIоаттаяр Кlилбаседа Кавказа я. Цудухьа журнала оагIоне тIа доагIача тайпара хьахьокха еза регионна къамаши - народносташи, къамаш мехтаеи культурашца деггаяхара законмерносташ, кхуьллаеи царех пайда эцлгга вIаштIехьбаьнеи деташ я Кlилбаседа - Кавказски Iилман общественности на мел лоархIаме хургда — уж деррига хIамаш авторех тийна да. Царна масеззаш а бийлла хургьяь журнала редакце наIаран, Марша доагIалла шог

Я. ОБУТ,

«Лаккхерча школа Кlилбаседа-Кавказски Iилман центра кIаестен» яхача журнала бехкгохкаме секретарь.

ФЕРМАШТА МЕХАНИЗАЦИ ЕРГЬЯ

Юрта бохам айбара КПСС XXIV съездо оттаяь программа хӀоачашъяра производствана специализацин интенсификацин яхьа яръьяь. Цу гӀулакха пайда эца беза «Молокопровод», «Тандем», «Елочка» яхача установкех санна, иштта болхдеттӀа йолча «Молокопровод», «Тандем», «Елочка» яхача установкех а. Уж ерригаш а диика модернизацин ца яь: царна уу оттаяь пластикашца ца шера шелъергаш: оборудование комплектана кюъебоагӀа станокаш - охладителаш, доахан детта аппараташ шуна дӀауха проводашш юла автоматически устройствош.

Станокий хьисанерча установкашта юкъе кортамукъа лелача хана доахан деттара пайда эца беза дукхаха ерга прогрессивни конструкцеи чуоттаяь, хьалхаӀа арахецаш хиннарел дикагӀа роазь йолча УДТ-8, «Елочка», УДТ-6, «Тандем» яхачарех. Уж — дальта кӀал гӀолла йоаь шурий продовод, кьаьста шура юста кагий устройствош, установкаш чура ца автоматаин доакъараш дехка охлаторашки системаши, кьайпаӀйоалларча бӀарчача цхьан технологически потоко шурайна цхьаъа обработка ю системаш. Установкашкеи доахан деттача отар чу дӀачуэоалача наӀарах управлени ю операторга болх бечаморттера пневмомеханически устройствашца гӀолла.

Шурий фермашка тӀа-тӀа дукхагӀа пайда эца беза мичча хьа гӀолла, лелалуш доакъараш дехкаргех, эгтара хьалхарча аргӀанна, керда арахӀйначу, 1,5 метрал шерагӀа йоацача готтача хьашташ юкъара доакъараш тӀа кьаьста мотт-тас дӀалоан хьайбаш леладараш, лаьрхӀача РММ-5 яхачех.

Пайда нийса эцан хилча цу дерригача керлача хӀамаша йиш хуэийтаяьш шурий фермашка хӀоаз хьегачу кховлагӀа дакъа кӀезиггӀа къаьхьега.

Юрта бохам хӀаъо дегӀабодалбора программа тӀа кьаьста мотт-тас дӀалоан хьайбаш леладараш, лаьрхӀача РММ-5 яхачех.

Пайда нийса эцан хилча цу дерригача керлача хӀамаша йиш хуэийтаяьш шурий фермашка хӀоаз хьегачу кховлагӀа дакъа кӀезиггӀа къаьхьега.

Цу башшешца болх бара кийчъо КУФ-1,8 яха подборщикаш - измельчателаш ТПН-30 яха пневматически транспортераш - погрузчикаш, башнеи йоассаю РСВ-6 яха разгрузчикаш, башшешкара пошеннешка доакъар дӀачӀетаи йола ТКС-6 яха пространственни транспортераш.

Хьайбаш чуоттатлду отараш цӀендара гӀулахха дика хилар гучадьяннад кьхьегам геттара аттача доакъахаш, сантехстроительнай болх тешамегӀа дуэийташ, цига лелаеча оборудованега дода металл кӀезиггаш дола хийра ийнашш кхо ше ӀошӀеа ухаррзола способн. Промышленни комплексашта керттера лаьрхӀа оттаяь из способ.

Хийра ийнашш лоткоэн отстойно - шлюзови системеи хьаьрга ӀЬабода мах массазарча транспортерех пайда эцача хана болдъчул цкъан ахаззен хӀана бац аьнна дукхагӀа бале а, помещенеи цӀенъеш хьега къа дукхазза кӀезиггаш хиларца из мах кхолкомпа юкъметтаотгабу цар. Масала, нагалъ санна шера цхьа етт лелабеш кулгашца кхо арадоахаш 47 сага-сахьат. Хьаьта ТСН яхача транспортеращка кхо арадоакъахаш 20 сага сахьат кьахьегам бой, хийралъакхха ийй лоткоэн отстойно - шлюзови системех хьлча - сага - сахьатга кхоачаш лохуву из.

Кхо тӀарча одлхазарий продуктивность лакъъара лоаркъаметӀа-ра резерв я котамаш дӀахийца па а лелаеш чусоцаяь оагилгашка йолхкаар. Цу гӀулакхо йиш хуэийтаяьш помещенешка котамаш хуэийтаяьш чухошийта, цхьан птичидас гӀулакх дола йола котамаш пиэзза дукхагӀа хилийта, кховлагӀа дакъа гаргта лоакъараш кӀезиггаӀа дойта, птицефабрикаш хьалъарга болз мах дикка лохбе.

Цу гӀулакха механизированни оагилий батарейи дукхагӀа юкъеъмхьалъана яртьяь: яхача кортамашта цхьа яруе йола ОБН-1 яхарни модернизаци а яь тоаяь КБМ яха кхаъ-ьиъ яруеи яраш-ни, хӀаъта ишттта 140 ди дӀалоа-на котама кӀоригани кхеарни бройдерни кхаъ-ьиъ яруе яраш. Цуд совгӀа иу тӀехьарчаруу кхее йиш я 45 ди дӀалоана москала кӀоригани 60 ди дӀаллаца котама кӀоригани.

Фуда кхееш йола кӀоригани яхкаш йола котамашш биззана боярме цу хьога лелаеш пайда эца мегарбеа бройдерш, москалаш, бейбашкаш кхабара.

Комплексни механизации автоматизации йоалле еъа жа леладеча фермашка а. Цу гӀулакха новкъостаеш де деъаш а Киевски ГСКБ-ес хьаьь, серийни машинех — мобильни станционарни кормораздатчикех, хьо доахачен транспортни средствашца тӀадоттачеи, жена хий меладеча, дувлаъеча, лоргача. хӀаъта ишттта дакхача хана жерч кьоастаде дийача поменеи еъаъа оборудованех — мамогта дукхагӀа пайда эца лаьрхӀа йола технологически оборудование комплект.

Жа лоргача пункташте лаьрхӀа эрахеи пис ю йоагӀа пайдана хиллор хьахьекха, балъа оесарле лакха болча КГО-24 яхача оборудование, шийца тхаъ, кипаш яра леладу истоли тха дӀаэхйта транспортерн.' тха уъа тараз а кипаш ю пресс а йолаш йола комплект. Масеазарча жа лоргача машинкашта меттел ухъаза бокъал банкха МСУ-200 йоалл, толашагӀа йола жа лувладу ОКВ установкаш я.

Машинийн оборудованеи уж дерзна керда тайпаш шоай хьанизьа шоай моттиг ъьа а дацца дӀаотта деза колхозний совхозний фермашка, тӀакхха пар новкъостаеш дерзда социалистически кортаа, бохама экономика дегӀабора лаорд йолча производства эффективность кхм а дукхагӀа лаьхьара.

Е. ХМЕЛЬНОЙ,
«Сельское строительство» яхча журнала редакце отдела заведующи.

Латвийски ССР. Рижски «Кайя» яхача деликатесни кулинарни изделеотта аьшка баночкаш ю опытни завод республика чкъьаьй чакхдоахаяча промышленнос-ти сурта тӀака яц аьнна банкаш лоаттаер я. Дукха ха йоацаеи ухкяза болх бе йолаенна «Продмаш» яхача симферопольски заводе хьаьь ю тара герметичность тохкаш йола машина. Из баъьеи долаш я болхло цу балха тӀара муъхазаккха йиш хилар, кхъьегама оасарле лаьхьелар.

СУРТА ТИА: «Кайя» яхача заводе я тохкам бен йола машина. Управление пультана хьалхаяпка-болхло В. Поплавская.

В. Николаева сурт.
ТАСС фотохроника.

ХИННА ГӀАЛАТАШ ДӀА А ДОАХАШ

Ший бокъошап йоахаш йоагӀа бӀьаьти. БӀьаьтан юкъе ду балхаш деш ба районца механизатораш. Ӏан замалахь лаьттанца Ӏайна тӀоадап дӀа а кхайка хӀанца доакъара лаьрхӀа кеяи горохи дӀаоаяи ба уж. ДӀадоаданнад бӀьаьтан балхаш комсеий бемашка а. Ӏуйрайна денз боад кхъьлабаллацца дижад комсаш хьамукъайоахаш йоахаяча трактор-ригӀ таташ. Комсеий гьанаш йоӀап, уж шпалерех хьалъехкаш боахкнах.

Къьасета йоахко ю хургбоача хьувькъама «Новогорский» совхоза цхьоалагӀча: отделене цхелагӀча бригада комсаш леладеача. Со цу бригаде венача хана ди сайренга лестадар. Хьаьта а цца а цц болдаш комсанта хулача лазаршта духьала тоха кӀир кийчъеш боахкар бригада кхъьегамхой.

ИӀслагӀча пятилетка хоадамбеча, кховлагӀча шера чуэцаргбола хьувькъам бахьан лоаттабеча къьосамах. дийцар сона бригадира Хачукаева Лизас:

— ДӀадахача шера планагӀа лаьрхӀаяча дукхха кӀезиггӀа хилар оаха чубена комсий хувькъам. Цу гӀулакхо уйла яйтар тхога. Бригада коллективн-м барт - цхьоагӀо йоланн балха тӀерен я. Хьаьта а, Ӏлатекхача гучадьалар, оаха дукхха кховчамбоацаеи пийслаийталга. Масала, чуэуйитаи хий дилланзар, гурахь па йоӀаш духха комсий гьанаш льатхах екхар, кхуэйдаш. Цудухьа лерттӀа хьувькъанзар комсаш.

Ухх шера уж ӀгӀалаташ юстардаьхал оаха. ДӀадахача шера гурахь ерригача комсий бетамашш боарамагӀа чуэуйитаи хий дилларг. 43 гекгара тӀа йола комсаш йиӀачуэ тӀехьагӀа марта Ӏаьхьегаш ца дакъкийтара лаьттах йоацанзар.

Комсий дика хьувькъам кхебара данза дарггоаца бекттокхаме дукха бахьан де деъаш да ухх бӀьаьти а. Масала, 83 гектара тӀара комсий гьанаш хоада ца еш лаьтта кӀалдара хьамукъа а яьха, яӀанза йиъарш яӀа а ниййхеи ингтеи хургйоацан шпалерех хьалъехка а еза. Цуп тӀехьагӀа комсанта гӀа тодалехьа цкъа, гӀа техачуэ тӀехьагӀа шоалгӀа, гейдоагаш хилча кховлагӀа комсанта хулача дзарашта духьала молъаш тоха еза, комсий- мугларшта юкъера культивации яь лаьтта бхалъхоа а дъь, минеральни удобрени тасса, вегетационни хьисанеи хий дилла, дукхха кхидола балхаш чакхдаха деза. Хьаьта уж дерригача балхаш Ӏанз вай хабар дувцаш санна атта дац кхоачаше, — аьлар Лизас, еца а къьеза.—Цхьабакъда, уж дерригача балхаш тоаяь ханнаьха дӀа а доӀлада, агротехнически дикагӀа йолча хана, чакхдаха кийча я тха бригада коллектин.

Тхо къамаьл деш латташ кӀир кийчъеча кӀоара чу дотта хий а дакъаш хьатӀаера Наурбиев Лешс трактор. Ше дена хий сиха кӀоара чу а детта, трактора моторага хьажар мара кхы ха да йоаеш юха а хий да рахар из.

— Оаха малагӀа социалистически дехкараш тӀайпад ха безам барий ява? — хьаттар сога Лизас. — Оаха дош деннад 83 гектарах хӀаране тӀара плап 4,2 тонн йолча ворхӀ-ворхӀ тонн чуэца а чуена ерригача комсаш паччахьалкхенга йоаеш а. Ийися луй со?— хьаттар цо тхона гонахьа лаьттача комсаш лелаеранка Эдельгириев Шамайга, Нальгиева Хадижатага, Белгоева ПаьтӀаматага, Шахмаева Ануйга.

— Из бакъда, хӀаъта оахона тӀайпца социалистически дехкараш тодамца кхоачандара оаха низ а кховбергбан, — жоп денар Дизайга комсаш леладеаша.

Цар ашначух шекъала йиш йолаш дац. Дика йлантӀехьадьха ду цар бӀьаьстан балхаш. Цунна тешаш ду цу дийнахь шоаш де лаьрхӀар кхоачаш ца деш ухх цӀабаха ца хиларо.

И. ЮСУПОВ,
КПСС Надтеречни районна юрта бохама отдела инструктор.

ШУРА—ДУКХАГӀА

Дикача толамашца чакхйоакхаш латт ййслагӀча пятилетка кховлагӀча шерага хьалхара квартал Шелковской района «Путь к коммунизму» колхоза хьайбаш леладеараш. Колхоза керттера зоотехника Ботаев Мирхаила хьаййинача цифрашка хьежача, кховчашъяй колхозхоша шура яккхаран из паччахьалкхенга йохкаран квартала план. 20 март тӀаьхьеачаь хьалхарча квартала планагӀа 225 тонн йохка ецача 250 тонн шура ецкай колхоз паччахьалкхенга.

ХӀанз март бутт чакхбала дисача уъх маселлек дийнаъь шура яккхара хьалхарча кварталс шоаш тӀаийца социалистически дехкараш кхоачандара «Беррита низ» тӀабахйита къьхегам ба колхоза хьайбаш леладеараш. Хьаъта шоаш лаьрхӀар хийца кховчашце йиш йолаш а ба.

Хаиал шийтта ди хьалха кховчашйир колхозхоша паччахьалкхенга дулх дохкара хьалхарча квартала план а. Паччахьалкхента дехкар 121,6 тонн дулх.

Уж толамаш доахаш кхъьстта дика кхъьхийад дояркаша Димахова Антонинас, Джамамбаева Насыпхана, Далгатова Халимата, Садкова Рансас. Магомедхаджиева Хамисата, Жалуйо Абдулаев Абдурахьмана, дукхаха кхъьар.

Тайп-тайпара къамех баде а шоайца барт болаш, новкъостал де кийча болаш къьхегам ба кодхоза хьайбаш леладеараш.

Масеала, доярша Димахова Антонинаен Джамамбаева Насыпханин, Антонинана гӀаьки я, хӀаъта Насыпхан — каламка. Тайп-тайпарча къамех хиларо новкъарло яц паъна доттагӀал леладе, шоайца Ӏимерза хила. Нагахьа санна Антонинана хало тӀакхъаьчача цун гӀо де масса хана кийча хул Насыпхан. Ййшача гӀулакхцаен пайданера хьекамцен Насыпхана новкъостал де кийча я Антонина а.

Шоайла леладеча доттагӀалоно чоагӀа новкъостал ду доярканта дика хьокхаман даха а. Антонина колхоза доярканта юкъе йлрхача яъьа хьалха я. Цул дукха тӀехьа па юсаи хьайбаГӀа Насыпхан а.

Дег тӀара леладеча доттагӀалоно, дикача илиес санна, кхъьегаме новкъостаеш ду яхаш оазар-ийса хилар бакъду цу масалас.

Кхъьегама овсарле лакхъара йоакхаш йолча продукце диаза тоаяри доккха новкъостал доригда хьайбаш леладеранта алапи даларга колхозе юкъейоазалъча кердача методо. Март бетта кховлагӀча декаде деиз шура яккхарах, Іасиит кхедрах луш долчуо совгӀа, доохана, Іасилгантта Іунал дарах а хӀаъта терзда доаркънта кердача методах. Масеала, шийна тӀаУлагӀдь доахан, Іасиит цена леладеча доярнана алапеп совгӀа хӀара Іаттах, Іасилгах цхьацца сом лургда. Йукъера ца дувлитташ, мила па хулийтаяь хьайбаш леладарех бежа Іуна хӀара хьайбах ӀапеП совгӀа. 70 кепиг лургда.

Цу гӀулаххо хьайбаш леладеран бӀалханара бесам хьайбехкарах ишеко яц.

В. УМАНЦЕВ.

КАЛУЖСКИ ОБЛАСТЬ. Козельски района «Россия» яхача колхозга хьайбаш боахано бохкка пайда ду. Уъхаа шерагара-шерагара дуккагӀа деб доахан, царгара хьайбаяьхкаш йола шура алсамъюял. ХӀанз цар доахана Іуда юкъе 820 етт ба.

ДӀадахача шерагча Іай - йоакъаш хинначуна майсйчча хӀара Іаттагара хьайбаяьхкаш шура 9 км лограмм тӀакхйттай. Денна планаи совгӀа цхьа тоин шура йохк боахано. Пятилетка хоадамбеча шера колхозо деккар тӀайпад паччахьалкхенга 2450 тонн шура йохкара.

Колхозе хӀанз 900 кагий бежан да. Царех хӀараенга дийнахь буси килограмман сегӀга дуьх тӀакхетт.

СУРТА ТИА: кагий бежанан леладеча цехе.

ТАСС фотохроника.

ЦХЬАН УЧИЛИЩЕРА ХОАМАШ

Грозненски № 5 йолча елсараш - монтажникаш газоэлектросварщикаш кийчбеча профессионально - технически училище ерригача 29 группе чакхъьалар 21-ча апреле Ерригсозан коммунистически Суъбергбан дарга москачуша дӀаьоладь инициатива кхоаблаъьеш йола собранеш.

Училища цхьаьлоча группаца ну динанъь дожжа дакъа доацаяр-да пешпфорш йоача гишлой-мотажни № 7 йолча управление оборудованна ремонт ева, воаьи училища кабинеташ, ков цӀендаш, Краснодаревски училища тӀа лостам беш турнбе. Гаьнашта кӀир тохаргьа, царна гонахьара лаьтта оахкарга.

Цу дийнахь шозш дахьяка ахча дешархоша яйслагӀча пятилетка фонда кхъьхоргда.

* * *

Профессионально - технически № 5 йолча училище 568 саго йлгенна ГТО ерриге комплекс.

Зачет дӀаеннача бӀаь сага кховлагӀча ступень доцо значкаеи пай, хӀаъта юхебисарашта — доте значкаеи.

ГТО комплекс дӀалуъа юкъе училища 280 саг кийчаьо кховлагӀа разрядник йолаш, цоллагӀа разрядник йолаш 120 саг, хӀаъта цховлагӀа разрядник — 18 саг.

Училища кийчбь общественни инструкторан 120 сагага дӀакхаьчаб, 280 саг ва училище «СССР турист» яха значок лелаеш.

Группаи 30 физорг кийчъьарш а хӀаъта берriга тӀема - спортивни болх чакхбаккхарах ба Зинаида Ивановна физрук Ерриган Георгий Яковлевич, воспитук Кадошев Константин Иванович, комсомола комитет (секретарь Рябов Вячеслав).

Шоаш хьаъта юкъе дакъа лоацаш яъьа дукха ъьмпелаш, прпзаш, сийлен грамоташ гуд а эь йоккха хоза кийчъь «Тха спорта толамаш» йй йола уголок кийчъьяй училища дешархоша.

* * *

Ухх деношка училища дешархоша чакхдаккха кийчиу са «ХӀа-хӀа, клеитий» яха тӀема спортивни лозар.

— Цо торо хулийтаргьа тха дикагӀдола спортсменаш гучабаза, шоай низ, денах, кадайла хьагучаяккха, йъьар училища комитета комсомола секретара Рябов Вячеслава.

Р. РОЗНИНА.

ГӀИШЛОШЪЕРИЙ ДОШ

Хьинаре кхъьег «Севкавкоопстрой» треста чуйоагӀча № 5 йолча гӀишлоп-монтажни управление болхбеша. Вай республика колхозашкеи совхозашкеи диспетчерскеш, телефония станцеш, радиолинеи ехкаш ба управление гӀишлошъерашна. Кварталъни план толаме кховчашйир управление.

Ерригача производственни участкай бригадашца шоайла социалистически яхье яьна кхъьег. Яхье хьалхара моттиг лелаю Наурски района Ленина цӀеларга колхозе диспетчерски еча бригадира Балаев Лъьчас кулгалдеча коммунистически кхъьстама бригади. Иштта дика кхъьег Кругловский совхозе телефони станци еча мастера Бушигов Абос кулгалдеча бригада а.

Дожжий социалистически дехкараш тӀайпад управление гӀишлошъерашна март бетта. Уж толамаца кховчандара кизи хьанаеи кхо ца де дош деннад ерригача производственни участкай кхъьегамхошна.

Х. БЕРСАНОВ,
№ 5 СМУ начальник.

МЕХКДАЬТТА СОВДАККХАРА

Вай республикерча мехкдаьттан тайи йоахача управленеота ю къьнагӀчарех я «Сунженефть» НГДУ.

Массеех шу хьалха дийнахьи буси йоакхаан хинна мехкдаьтта 5 зоар тонн яр, хӀаъта хӀанз доакъкхар цох ах мара дац. Цох кховлагӀа дакъа доакъх Заманкульски мехкдаьтахошна.

Заманкульски мехкдаьтта доакъка моттиг гӀайнагӀа я Карабулак-Ачалучки яхача мехкдаьта доахача моттигал. Цудухьа Сунженски мехкдаьтахошна тӀагӀерттта къьосам лоаттабу цхьаъкха скважинна цаментални ремонт оча цеха мастер Панфилов Сергей Дмитриевич керте латтача бригадас кислотана обработка йир мехкдаьтта тӀоаналъта. Цхьабакъда, мехкдаьтта тӀакхетанаер. Цуп тӀехьагӀа лаххерча мехкдаьтта тӀоана солини кислотана обработка яьчул тӀехьагӀа, дийнахь буси 5 миллиметр хулача штуцера тӀоила 40 тонн мехкдаьтта дала йолаелар цхьа скважина. Дерригача болхан ййллача хана мехкдаьтар бригадас, цӀагӀа геолого-технически мероприятеи чакхъьалхуча тӀехьагӀа ланачча лаккха лийрхӀачуо дукхагӀа хилар хьадоагӀа («Іаьржа дошш»).

Цу бригаде кьинарг кхъьегарца белгалбаьлна ба бурулетта-раш - коммунисташ Шеблаков Петр Дмитриевич, Павлов Георгий, Ерош Анатолий, кхыбарш.

Ишттта барттийна кхъьегача коллективо хӀанзлехьа кхоачаньяй ух хи шера хьалхарча квартала план а.

В. ВОЛОДИН,
«Сунженефть» НГДУ ЦКРС вежикагӀаьна геолог.

Этгара хьалха йЬаргайнача сага таханарча деношка культура дворец хетагӀайдан хоза я дӀатӀалъежача Грозненски «Электроприбор» завода корнусан. Дерригача ит шу мара дац из йола. ДӀадахача шера езйир цун болллоша шоай предприяте юбилей. Бакъда, цу лоацаца хана а доккхий производственни толамаш дахаяца Грозне мегтел республике а сийдеи цӀи хезай «Электроприбор». ДӀадахача юбилейни шера СССР-и Нохч-ГӀалгӀайчеп автономни хьаьь 50 шу дихзара сийна социалистически яхье а этта, къьастама йоккха котлаю йьккхаш цуи дикача коллективно.

Ерригсозони юбилейни яхье хьалхара моттиг яккхарах паччахьалкхен Юбилейни знак елар «Электроприбор» завода, цун дукхача болхлоота тайп-пайна совгӀаташ делар.

Юбилейни шера шоай хинна кхъьегамех темпаи кхы лох ца ялийта гӀерт завода болхлой чух шера а, Пятилетка хул кховлагӀча, хоадамбеча шера задани канъл хьалха кховчашъяра шерга социалистически яхь йоархе аьшпартеп правительствап дъь кхайкаран шоай дагахьвога хӀама кеп хьал а лаьца, доккхий декхарш тӀайпар пар. Уж хаиал хьалха кховчандара шерга социалистически яхь яьржай завода цехашта, участкьашта, бригадашта, кхъьстта-кхъьстача болхлоота юкъе.

Яхьа юхьхьанцара итогаш дика я. Йнварен феврален шин бетта цхьан тӀехькховчашъяй завода коллективно.

— НхьоалагӀча квартала план а тӀехкхоачашгӀхьарга дог дахаи йоӀаш да цехашкара хьуха хоамаш, — аьлар завода партконма секретаре Телегин Виталиймин Андреевича.

Ладьарга вай Сленко Владимир Михайлович керте латта № 1 йола механически цех. Дукккача дальке цу цехо закани кховчашъярах тийна да завода вокх цокий бергбала толам. ХӀана яьчча ухх ду хьаъо кхача цехашка хьаеш йоаеш йола приборашта, изделеата эшо оатхалаш. Цу цеха коллективно ханал хьалха кховчашъяй ухх шера хьалхарча шин бетта йола производственни план, йоагӀача дикка дукхагӀа продукци арахийцай.

Иштта дика кховчашъеш латт март деттта задани а, «ХӀама кӀезигагӀа дӀа а дохийтаеи дикагӀен дукхагӀен арахеца продукци» яхача девизагӀа кхъьег цеха болллоша. Из лозунг цеха чу дӀаву мел водачоа гурдолапи пӀар тӀа хьаетеа доал. Цо тӀара дешна хӀара слесара, токара, электросварщика, кхъчча дагадохийт шемишта болх бе безаш ва.

Цехе болллоша кхъьегача хьокхам телараш а инициатораш а коммунистаи ба. Цеха керттера инженер-технолог Борзиков Кыэсен Минкаилович кеотс латтача партийни борот коммунистаи кокъарал лоаннаи ружьяа хьаеча. бекттокхамерча участкашка оттабаб. Пар шоалех бейна тешам боа а бан. Ленински парте мугларшта юкъе шоай хилара сий лаьца лоаттаду. Шоай коллективе метгел ерригача заводе а болх ларга беш, завода общественни пахатӀа-ре юкъе хьинаре дакъалоацаш хиларца сийдалъна бовз цехочаша членаи бола коммунисташ токарь Щербаков Евгений, фрезеровщик Анистратенко Николай. болх дӀаьоха нийсбеш йола кхоча коммунист Егорова Нина, цеха парторг-по члеи йола диспетчер Скачкова Евгения Константиновна. кхыбарш. Парех хӀаране дикка тӀехкхоачашъю балха норма. Заводе метгел. районе а городе а цӀи хезаеа ва коммунистически кхъьегаца ма уларшта вола токарь Косяев Мухьмад. Дукха ха я ю ййслагӀа пятилетка чакхъьккха. Из КПСС членаила кандидат ва. По доккха дакъа лоац общественни пахара юкъе а. Из-на Грозненча Старомысловски депутатеи депутат, машинашъеча бӀалхой профсоюза обкома член. Цехе кхъьстта безаме йоаяк комсомолка токара Абдурзакова Зуракай цӀи. Бедтага ина хул Зурайат хьа мел ел йолу оаттах. Ше ВЛКСМ член хиларах тӀара ю хьинаре дакъа доаш цеха комсомольски бюро, ВЛКСМ Грозненски горкома, машинашъеча болллой союза обкома болха кхъе.

Шарикоен ручкаш ду цех. Шин бетта цаан тӀехкхоачашъяй дега колективе.

— НхьоалагӀча квартала план хаиал хьалха оахошца кхоачашъергхилараех шек лац тхо, — йоаш цеха начальника Гребнева Нина Петровнае. — КӀезига бан тха балха норма 130—140 процент кхоачаеи боа дика болллой, коммунистически кхъьегама ударникаш. Масала, Гайдарова Тамара, Карагерзан Людмила. Черкашина Екатерина, кхыбарш. — Ручка маъженаи вӀаллӀйохкаш яглача кьонча йоаь ӀатӀа а яхе, из юкъ тхона Нина Петровнае. — БархӀ клаее яьккха йийг яр Гекаева Зина, — йоаш цо. — Балха тохкаш йола машина. Из баъьеи долаш я болхло цу балха тӀара муъхазаккха йиш хилар, кхъьегама оасарле лаьхьелар.

СУРТА ТИА: «Кайя» яхача заводе я тохкам бен йола машина. Управление пультана хьалхаяпка-болхло В. Поплавская.

В. Николаева сурт.
ТАСС фотохроника.

БЕРИЙ КХОАНЕН ЙОЛЧА УЙЛАНЦА

Школе бераша Iомадеш долла дешарн эпеш бола общественни кхетамн алсамдиккхара, царна дешар дуккадезаделайтара, культура дахкаяра, нравственна дина гIулакхаш Iомадара боккхача лоархIаме я библиотека, цо деш дола гIулакхаш. ХьаттIаккхувча тIехьажна дуккха-з дикдар дуЗургда шиг деккхаран дицца кхоачашдеча библиотека коллективага.

Из дика довзаш болх бу Веденара санаторно - хьун школерна библиотека заведующе Романченко Олимпиада Алексеевнас.

Библиотека чуйлуш йоккхача зала чу дезнар атта хьалоржа-лургдолаш тарехь тIа латт книжкаш. Царна юкъе кхаъста я кердача книжкаш тархье. Шийтара деша книжкаш кхуьккарна Олимпиада Алексеевнас «Iадовзийт керда книжкаш, доаннга доп оал цар, чувошиннах, берий книжкашца безам гIоттабара лаарха беседаш ю.

Цхьаккха деза ди дIадахийтан уккхаза белгал ца доаккхаш, дIаболлийт дездечу дийнахь хинна событи, цун лоарехIам. Масала, 23 февраль хилар - вай Советски Эскара хетарь литературно - музыкальни композици. Берашна дахар Дахенех доаг кхоьш, дIанна сценкаш уьттайбр, граждански а Сийлахь-боккхача Дахен тIейи а, кхоа турпалаш — пионераш, комсомольцаш, царна карагIадаьна турпалга гIулакхаш дийнар пар, Олимпиада Алексеевнас дийцар вай космонавтех Гагаринах, Поповичах, Николаева - Терешковех доаг дуьнараш. Берий патриотически сакIетам лаккбеш чакхъьлхар из композици.

Ишшта хилар дунен халкъашта кхъерча кхалнаька деза ди — 8 март. белгалдоаккхаш а, Советски турпалга кхалнахах дийцачул тIекъагIа, дIаъхдекна къамаьл хилар нохчийн гIлагIайн кхалнаха дIаяхача хамагIа тIалаьттача Iапах, хIинца я дIанош из лелаберанеш царна цхьацайолча мотт тигашка беш болча нисах. Къаьста дика доашхаш дийнар Советий Iаьлало царна енна шерача бокъонех, царех дахинча берката, цIераш кхерз Советий замагIа дийша, коммунистически кхетам йина хьакхинача нохчехи гIалIагехи болча дуккаха тайп-тайпара специальносташ болча кхалнаька.

Романченкос къаьстта бокхка теркам тIабохийт бераша атеистически кхетам балара. 27-ча феврале библиотеке хилар «Дыпо дувдараш харц хIанаI?» яха тема йола сайре.

Олимпиада Алексеевнас шиг балха тIекъ керттера теркам тIабохийт бераша коммунистически идеаш, В. И. Ленина вахар, цун революционни гIулакх кIоаргагIа дIадозийтара. Сайлахь-воскхоп баьчча вахна денна хетаьв хIанз е кийчъеш я Кононова «В. И. Ленина» яхача книжкех йола читательски конференци.

Библиотеке хул тайп-тайпарча темаех йола лекцеш, беседаш, тематически сайреташ.

Романченкос ше беча балха шерра юкъеъ шишна хьекархой, дешархой. Дукха да цун книжкаш дешара тIакхувш, книжкаш дезаш дола бераш. Царех ба 4-ча классера Байсагурова, Харамова, Халилова, 3-ча классера Индербаева, 2-ча классера Далаева, кхыбарш.

Библиотека берриге шиг болх бу коммунизма гIулакха тешаме хургIола тIехье хьалхъенера тIаберабаь.

Ю. ЧАХКИЕВ.

КХАШКА БАЛХАШ ДЕРАШТА

Дешархой салоIа ха

Ужк деношка Ачхой-Мартанен Нашаренн райпанкарча Бибастан-кханкара балхаш деш бола юрта бохама кхъьелгамхой бола ца хьоашалгIа бехьб республика лекторашн, Iилман болхлой, А. Чеховен «А. Гайдарен цIерагIча республикански библиотекай болхлой, медицинскин болхлой, изобразительни искусствайн краеведческни музей Iилман болхлой.

Нашаренн а Ачхой-Мартанен а районий юртбохаьнга кхъьелгамхой шитта торо хургIа республикн луккача художникийн творческо йовза, пуи мах бе. Цу произведенешта юкъе дукха я юртбохама кхъьелгарашта хетаьнарш а. Агитпоезда доаккъашхой доалаьха я дIа-яха лела библиотекаш, шорта гойтара агитпап.

Юртбохама кхъьелгамхошта езалургIойла тайпара кийтъьв я лекцеш, беседаш чакхъьлшначул тIехьажIа концерташ уьттадергдолуа республика музыкальни культуротсветучилищан агитбригадай программаш а.

Нашаренн Ачхой-Мартанен райпанкара бабуча, шишна а агитпоездашарча агитаторашна шоай болх дIаъо белгба МагIалбика, Шавьл, Урус-Мартана, Сунженски районашка.

М. РАШИДОВ.

СПОРТ

ШАХМАТАШ

Г. Свердловске чакхъьлшнай Россе шахматни чемпионата ахфинал. Цу яхьашка дакъа лоацаш вар дуненн халкъашта кхъеъа цхьа мастер, воахI спорта цIера стер, ялх мастерала кандидат.

ШАШКАШ

Мехкашта юкъерча шашкаех йола республикн чемпионат чакхъьлнай. Чемпиона цIн яьккхай мастерала кандидат вола В. Шамова. ШоллагIа мотт тиг 7,5 очко йолча В. Гандулаевн, кхоллагIа мотт1г 6 очко йолча Н. Ихкарбеевн яьккхай.

В. ЛАНСКОЙ.

Доазол дехьара

ОКЕАНАХ ЧАКХЪЯЬННА ЙОЛХ ПРОВОДАШ

Италера «телефонни халахетар» дIаделлина дз. Гучалаьнца, шо-айла вIашка а кхайкан хIинца дезаь оагIорахьа вожи вашна водача шин доттагIчун шоай кхамаьла кхайле е телефонна кхамаьл дечи хьажа ечул духхарIа вьтту хилар. Газаташ тIа — тержам духхарIа тIоваан доза керте дъь йоазоон: кхайленашта духхIабола Iертта, эладелла ба та хозча пата бохаметтел президентски двореце деча кхамаьлаьшка а кхайлагIа ладувгI. «Мессаджеро» яхча газето доазалор паччахьалкхенна кетте даттачу шийна воазаш волча, юристана кхамаьл дечи хана белгалдьхкхар: «А. телефонаца дунца дъьштдан». Ас машина айтаргьл мъо воалаве, вIашдухьал а долаш дийнача дикарга пъ».

Тхаххъа мала вола министраш, банкий президенташ, газетий редакторашш, монополиташта керте-латтарашн юкъе нийслуш вола ло-ела эъь ца хеташ шпионаж лелаерг? Тамаш я-кх пунах дола дерриге бакъьлар шIаккха ховш хуьл. Хьа-та а цхьадараш, мел хьача а, гучалаьлеш лъьт. Следственни органаша цхьайола цIераш «гучъьхай». Ер я царех цаI — Том Поэши.

Цун фирма вьвеска бIаргагIайай сона Риме а, Милане, а, кхы а дукхагIа а из чъастни детективай паччахьа кхайкаечча неофашистски издавий оагIоон тIа а. Хьажа хинна Томмазо — америкаюсчиучна , тарьмьл шо шийла — хIамлаг ечи хьаттадар де кийча ва.

Том Пеппе агентства пхиъ я филиал. Цверх цаI-хила тарлуш долча тохкамех, доазуьв а оттадан, дорагеш йолча шийпарсн городе Луганто я. Гулаьх деран 150 штатнин меллаш ца хоьш дагадехача хана чуузвац йола штатни бохуеч детективаш я. Практически гучадаьнна, Том Пеппи итальянски ультрадьтъхарчара, неофашистски гIозарашта болх беш хилар. Керла вьвинача «дуче» Джорджо Альмиранте кхоачаш доттагIга ва из. Цудухьа цхьа баьхьан доаладан дац Том халаче кьал тIа эттача хана, цун гIулакхаш следственни органаша терказдаьча хана, цун аллокат а хинга дIаэттар Пеппони, неофашистски «Итальянски социални боламгара» сенатор хилар.

«ПIема хIинг цул хьалхагIеи американаш болча Iомалуш хинаьв из, дар къьстгача службашка болх а беш. Из, шеко йоацаш, ВIашагIкхийттача Штатий кьайлагIарча службаш чIоагIга тешаш бенна вар».

Тамбовне правительстве хьайзача «Сифара гIулакхаш» 1959 шерта дакъа лоацаш хинца Бенефорт, Пеппи хинга кхамаьл переворот яра планаш Итале аьттехьарча пицай кийча хинга хилара къькъехьа дар, белгталга аьлча «гулам дергдолаш» яха лаьрхIара, «тешаме йоаьйча элементий» спискаш оттаяь хиннаI Гучалаьнад — пу хьакъьсча 1959 шера 22 ноябре «Экспресс» яхаьа журнало яздьлар, — путтч кийчъеча хана езаррап телефонашка, цу дъькъа министрийчарга а, кхайлагIа ладийгIа хилар.

Из лаьдуьгача дакъа лоацаш, гучадаьнначух, Бенефорти а хинна. Цу тIа а, шиг доттагIчунга, ЦРУ агентстваца Поль Цумсолл кхайкаш цхьаьна хинна ма болх бен. ХIанз итальянски кепайоазонга, шозза шиъ лиъ хилар санна, шаьа-га гуш да, частни фирмана керте латтра штатехь барзешъан дуулахш вола Бенефортн хьалхагIа шиг хиннача лаьцна дIаоо а болх бен хинна хилар.

Ватиканерча Малъта предстательскелъкхайлагIара микрофонаш гучъьхьянначул тIехьагIа — гIайрен правительственни Англенен юкъера барт яйгIа хиннача цу деношка. — Итале воа волчоа гучадаьлар: НАТО-н Пентагонен къайлаьлара службан дакъа лоацаш укхаза гIулакх майденна па хилар.

Бенефорти хIанз лаьцна, слестваен еш латт. Цун организацина юкъе меда оаттал хиннаI «транзистора гениб» — техник Бруно Матиони. Телефонни шпионажна материальни часть доаттаяьй цо, цхьабакъа, хабар сов эъьхдехи хиннаь. Бенефорте цхьаьнга гIонча — цун яхтта оагIуо — Миланера Риме кхамаьла воалаваь, яшта составе разведчик вола Миканга а «Рицлер яхча гостиницера гIан аьина вайна аIаъаьнна. Цхьаь ваха е кхычар новкъостачах ваха хоьш дац.

Тlехьажа тIадам цу историна оттабе хIанз а хьалха да, цудухьа аIадда из оттаборгбна-бенеб яха а хала да. Цхьабакъа, дIанаде а гуш да. Итална телефонни шпионаж дIаэттар Пеппони а, Бенефорти а хинна. Цу тIа а, шиг доттагIчунга, ЦРУ агентстваца Поль Цумсолл кхайкаш цхьаьна хиннаь ма болх бен. ХIанз итальянски кепайоазонга, шозза шиъ лиъ хилар санна, шаьа-га гуш да, частни фирмана керте латтра штатехь барзешъан дуулахш вола Бенефорти хьалхагIа шиг хиннача лаьцна дIаоо а болх бен хинна хилар.

Ватиканерча Малъта предстательскелъкхайлагIара микрофонаш гучъьхьянначул тIехьагIа — гIайрен правительственни Англенен юкъера барт яйгIа хиннача цу деношка. — Итале воа волчоа гучадаьлар: НАТО-н Пентагонен къайлаьлара службан дакъа лоацаш укхаза гIулакх майденна па хилар.

Бенефорти хIанз лаьцна, слестваен еш латт. Цун организацина юкъе меда оаттал хиннаI «транзистора гениб» — техник Бруно Матиони. Телефонни шпионажна материальни часть доаттаяьй цо, цхьабакъа, хабар сов эъьхдехи хиннаь. Бенефорте цхьаьнга гIонча — цун яхтта оагIуо — Миланера Риме кхамаьла воалаваь, яшта составе разведчик вола Миканга а «Рицлер яхча гостиницера гIан аьина вайна аIаъаьнна. Цхьаь ваха е кхычар новкъостачах ваха хоьш дац.

Тlехьажа тIадам цу историна оттабе хIанз а хьалха да, цудухьа аIадда из оттаборгбна-бенеб яха а хала да. Цхьабакъа, дIанаде а гуш да. Итална телефонни шпионаж дIаэттар Пеппони а, Бенефорти а хинна. Цу тIа а, шиг доттагIчунга, ЦРУ агентстваца Поль Цумсолл кхайкаш цхьаьна хиннаь ма болх бен. ХIанз итальянски кепайоазонга, шозза шиъ лиъ хилар санна, шаьа-га гуш да, частни фирмана керте латтра штатехь барзешъан дуулахш

Гречески Iальдалаша чIоагIдуьлаттерча дешара заведенешка демократически органашан хилийтарах правительствана студенташка дIаэо на Iешийта, эскаре гIулаьх де кхувла а бокъо дуьл дола закон дIадаккхаран тIехьарча студентчеставна дуьхьала ду низан.

Цу закона мIан фуд аьчча, прогрессивни уйла йола кагIрхой институташкара дIабахар дз.

СУРТА ТIА: Афинашка студенчески демонстраце доаъхьюнота еташ я гречески полици.

Камера Пресс-ТАСС сурт.

АСС ЦК-аи АРЕ ХАЛКЪА СОБРАНЕИ ЗАСЕДАНИ

КАИР, 27 март. (ТАСС). Цхьана заседани хилар уххаза Iарбий социалистически союза ПК-аи АРЕ Халкъа собранен. Цига мехка аралъара политически чурчеи къьла а дIалийча территореи мукъахар дуьхьа доаттабеча кIоьсема дIахорча юкъагIара цун декхарий а анализ еш кхамаьл дир президента А. Анвар Садата.

Президента белгалдаьккхар, Гаргарча Малъбоаленерча кризиса хьактъехьара Египта позини керттерча шин принципаца белгайойлаш хилар — агрессора цхьаккха тайна территори эттан моттиг а Палестинепча Iарбий халкъа законни бокъонаш кхаметтаоттара хьактъехьа цхьаккха тайна торг а хугрйолаш ца хилар.

А. Садата пIаькха а баьклир, кризис цхьанна а частни нахъца кхоастхелгеб гучъьхьал дIа а этта Израилаца переговорги егеи Египто тIа ца эцаш хилар.

Кхаман кхбрамзлен дешашта вола АРЕ президента советник Хафез Исмаил Вашингтоне ваха хинначул хана гучадаьлнад, белгалдьккхар А. Садата. Египто шиъ хьаштан эпаделга ловш ВIашагIкхийтта Штаташ хилар. Цу цхьан ханна, белгалдьккхар цо, Израила из бе ВIашагIкхийттача Штаташта ловш ца хилар, кхы тIа а гера тел цар пунна тIема низа из Iарбел тIех хилийтар дуьхь.

Египтан Советски Союзан ма-ра гIулакхаш, белгалдьккхар дIахо АРЕ президента, хоттагIга долаш да. «Советски Союзо хьалло-лаш вай позини. Бокъонца кхетаю из. вайтахьа яьнна латт из».

Египтера чура политически хьал-ше дувцаш. президента белгалдьккхар, противникаца йизза конфронтаци йола ха хIана дIа-йолеенна хилар. Цу хана цо хьакхайкадир, кергда юкъагIа еррига паччахьалкхен институташ закона суверенности хувца ца луш шоаш йолчча всагрхилар.

Президента Садата хоам бир, АСС ПК-аи Халкъа собранен цхьана заседани хинначул тIехьагIа ешш воьх довзаш долча декхарен совгIа» мехка правительствана керте отта аьнна ше решени ях хилар.

«Бехкгохкама унификаци яр духьа. — аьлар А. Садата. — АСС ПК-аи Халкъа собранен цхьана хиннача заседане решени яьй: цкъа-дале—хIанзара йьал белгалларча ханнаца пIаьлхурда шиг цхьа доазуь дола декхар кхоачашдар духьа шоалгIа-дале вай кхоане бIаьан долаш доаттабеча кIоьсема пIахорча этапе лоаш лелаеча шеварIа хаьа лоацаш Iалашдар духьа АСС ПК-аи Халкъа собранен вIашагIкхийттача заседане функцеш цхьана чакхъйоахарьш тIаййа решенеш чакхъьхара эшагIойча юкъагIа».

Президента Садата хьакхайкадир. Сайед Мирей Iарбий социалистически союза ПК Халлъарча секретара постера отстаже воаш, хилар. Цу посте хержан Мухаммед Хафез Ганем.

Кердача египетски правительства состав тIехьагIа дIакхайкаергьа.

Госпитала клубе вIашагIкхийттаб медицински болхлой. Бокхкъча сакъьердмца задогI цар «Драматически медицинан яхача Зинаида Даниловна Вейсмана еча докладага. Докладчико белгалбир шоай вахара боккхача кхерама кIала а увтташ эзарш салтий кIалхарбалха медицински болхлой.

...Зламиз йолча хаьа, ило шу а дагале бIаргий са тайна йисар Зина. Бакъда йоккха ме хул цу айпах кхъьхьа вахарчара хъшт доаладар цо. 1959 шера юкъера школа а вьккха г. Кисловодскера массажистан кийчбена профессионально-технически училище деша яхар из.

1962 шера дена Дьхен тIема инвалидий г. Гроznерча госпитале массажистка йолаш болх бе йолалу Зина. Дукха беза цуна шиг болх. Дитка-з дале а, хIама чIоагIга хоалуш, ина болаш долча цуп пIеграша новкъостал ду ужахошта йолаь унахцIено метлоттае.

Ше балха ечча дена дика къьлъегах коммунистически къьлъегах ударник — цун енний Зинайна—къонача коммуниста.

Доккха дакъа лоацаш Зинас госпитала общественни вахаре а. Из а берий ортопедически отделене агитатор. Ший балха а общественни вахаре а йишта хьинаре хIанз дукха барклаш яьхад Зинайна администраце. Госпиталера ше муьта йолча хана а «салоIаш» хилиц Зина — бIаргаш дайнарий общества художественни самодеятельносте дакъа лоац цо: илдеп доаьх, стихаш еш. Цу лоацъьхIам болча гIулакхаца а айхьа бувзам лоаттабарех маг бола совIаташ тийнах кучиа. Царех якъье я бIаргаш дайнарий Еррайсоюзни общества правлене ечна сийлен грамота.

М. САРОВЯНЦ.

СУРТА ТIА: Зинаида Даниловна Вайсман берий ортопедически отделене дарба деш долча бераниз хьожаш я.

И. ПЛИЕВА сурт.

Къонабарий кхоллам

Грозненски райпан Iаккхача АтагIарча культура IIагIа мотт1гера художественни самодеятельносте артисташа оттальча кердача спектакла «маъ беш» яхлар юрта баха наь ужк деношка. Спектаклага хьажа бийкарашта юкъе бар тайп-тайпарча профессеят нах: производстве хьалха латта механизаторан, хьайбан леладеларан, юртбохама специалистан, хьаьрхой, кхыбарш. Уж хьежар И. Карасева «Сагандара безам» яхача пьесах оттальча спектаклага. Спектаклан режиссера хьалгача дальча керттера декхар дар Сийлахь-боккха Даймекка тIом чакхбалънначул тIехьагIарча хана паха юкъе лаьтта гIулакхаш хьахьокхар. Хало тIахкььчача сага новкъостал дар, цхьан сага шолгагIчунгара безам, хьашт хилар. Из да а данар атта-чарех. Хьалъа режиссер — юртарча № 2 йолча школа хьехархо А. И. Чернышена я.

Дика лъттув баьлар режиссера а актерий а шоашта хьалхашка лъьтта дехкар кхоачашдаеч.

Шоай ролаш дика лоазлайир самодеятельни спектаклага а: С. Х. Зидаева, № 2 йолча школа хьехархо, Р. С Арсемзоевен Х. У. Латтта механизаторан, хьайбан леладеларан, юртбохама специалистан, хьаьрхой, кхыбарш. Уж хьежар И. Карасева «Сагандара безам» яхача пьесах оттальча спектаклага. Спектаклан режиссера хьалгача дальча керттера декхар дар Сийлахь-боккха Даймекка тIом чакхбалънначул тIехьагIарча хана паха юкъе лаьтта гIулакхаш хьахьокхар. Хало тIахкььчача сага новкъостал дар, цхьан сага шолгагIчунгара безам, хьашт хилар. Из да а данар атта-чарех. Хьалъа режиссер — юрт

Дlахо йодача хана культура Шйен драмколлективо кхы а чоагIарга кайсалш боьх берггилирах тешаву хIанзалца пирка кагIгIадьнначу. **А. АЛИЕВ.**

Апрель беттара хаоттам

СССР Гидрометцентро беча зонмагIа, апрель беттга Каникал малхбалехьара дакъа тIа юкъера температура 10—12 градус (боарамал 1,5—2 градус духкарга) йIовзал йолаш хила тарлу.

Хьалхара итт дийнаь бийсанкара температура 2—7 градус (лоамашта юкъера районашна — 2, -3 градус). денонка 17—22 градус йIовзал йолаш хурьга. ШоллагIа итт зийнахьи кхоалгIа итт ден хьалхача пхе дийнахьи шийлагIа хурьга—бийсанка 1 градус шеллагара 4 градус йIовзалга кхоачаш деношка 10—15 градус йIовзал йолаш, Беттга тIехьажа пхе дийнахь йIоазлургьа: бийсанка 5—10, денонка 17—22 градусга (бутт бовш 25 градусга) кхоачаш.

Беттга дерге пенагIча балъехь хувцалуш морхаш а йолаш, кхоалгIчеи цхелагIчеи цце деношка дасамаргда морхаш а йолаш, цхьапайолча мотт1гашка доrIаш а дезкаш ха хургьа.

Дуккагlча дахьле малхбалехьара, шолгагIча итт дийнахь кхыбабеседа-малхбалехьара секунде 3—7 метр, лиъагIчеи пхелагIеи пхе дийнахь 10—15 метр чIоагIа хьекхарга мух.

Метоестанци.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

29 март

I ПРОГРАММА

16.00 — «Къэзанча мастера васкет» яхача телевизионни художественни фильма премьера. Пигьлагlга сеча. 17.30 — «Сийлахь-боккха праматурге». А. Н. Островский вай 150 шу дахарга. 18.10 — Миллионий ленински университет. 19.40 — Венгерски телевизионе программа. 21.00 — «Хе». Информационни программа. 21.30 — «Искусства мастера». СССР халкъа артист Н. С. Плотников. 22.50 — Керлаларан, передачай программа.

II ПРОГРАММА

11.00 — Денкарий хьаькхувлаш йолча деношка. «Кхе лета ха» яха художественни фильм. 14.25 — «Новгь Гlалгlайбе Гlойла». Информационни программа (урсийн (гlалгlайн меттала). 18.30 — Концерт. 19.00 — «Къэнчар гlулакхаш» (гlалгlай меттала). 19.30— Киножурнал. 19.40 — «Къоналга, лодыгlмера дар...». Пионе Веденга районна хьалхарча секретара Н. Д. Далаева-кхоалгIа (иорий меттала). 19.55 — Шоаш, бераш. 20.05 — «Сийле хийла хьа культий, аларра». 20.55 — «Ресурса дайлаьнна кIи: художественни фильм. Хьалхара сери. 22.00— Документальни фильма киноаз.

РАДИО

29 март

6.30 — «Юртарча къэлар» (гlалгlай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттамах лаьца. 7.20 — «Гlозанский райсовнаьрх» сесси обзор. 7.28 — «Комсомольское племя газетий обзор. 7.28 — «Сердалов газета обзор. 18.00 — «Экономически знания — массаненга» (гlалгlай меттала). 18.10— Керда хоамаш (урсий, иохий, гlалгlай меттала).

30 март

I ПРОГРАММА

16.20 — Iилма — юрта бохазма. «Мехка йогIий агре». 16.50 — «Объектив». Фотоиндетельната йола передача. 17.20 — Дешархой канникал йолча деношка. А. С. Пушкин «Чехъарий дущучохи чIкъьхаги бола фальгг». Спектакль. 18.00 — «Новгь-Гlалгlайбе Гlойла». Информационни программа (урсийн иохийн меттала). 18.25 — Хоамаш, реклама. 18.30 — «Сагo мишта къьлаьв къьлъа яьа фильм. 19.50 — «Бlаьстан къэлар» (гlалгlай латт (иохий меттала). 19.00 — Художественни самодеятельносте долчаьнна концерт. 21.00 — «Хе». Информационни программа. 21.30 — Концерта йахходаь. Пистельча — керддаьнарг, передачай программа.

II ПРОГРАММА

19.20 — «Доттагlаьа бIаргашца». Урус - Мартанен Заводской районнан хьекъера социалистически къьлъа латтарш вIашагIкхетар. 20.35 — «Республика долаьлъьа яьа художественни фильм. Пхоьалгlа серн. 22.00— Документальни фильма киноаз.

30 март

I ПРОГРАММА

6.30 — «Юртарча къэлар» (гlалгlай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттамах лаьца. 7.20 — «Гlозанский райсовнаьрх» сесси обзор. 7.28 — «Ленинан некъъ» газета обзор. 18.00 — Иранах къьаст (гlалгlай меттала). 18.10 — Керда хоамаш (урсий, иохий, гlалгlай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеп Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоашш, гуйрийна цхьапайолча моттигашка лоаьн а доаллаш, малхбалехьара секунде 4 метрга къоачаш мух а хьекхаш ха хилеп фегара температура республике гIоллеп 6—10, Грозне 8—10 метр йIовзал йолаш хилеп тарлу. Кхоанеп ломмеп морхаш а йолаш, юкъ-юкъе ехха а ехкаш, цхьацца-йолча лоаман районашка кIезиг-дохка гоIа а доаллаш, секунде малхбалехьара 3—5 метр чIоагIга мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсанка 2—4, деношка 8—10 градус йIовзал йолаш хила а тарлу.

Метоестанци.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, Ленина улица 11 (3-гIа этаж) Телефо наш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехкгохкама секретара — 3-34-38; партийн захарен культурен отделий—3-61-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела—3-42-28; письмой отделен бухгалтереи — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30, отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет ярадувш шина-реи, ерем, шоаттен де-ношша.

СФ02083. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84. Типографиа из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 3141.